

Состојба со COVID-19 во Северна Македонија и светот

ВОВЕД

Коронавирусите (CoV) се големо семејство на вируси кои предизвикуваат болести кои се движат од обична настинка до потешки заболувања (SARS-CoV, MERS-CoV). На 31 декември 2019 година, кинеските здравствени власти го известија СЗО за појава на кластер на случаи со пневмонија од непознат причинител во Вухан, Кина. На 9-ти јануари 2020 година, веќе беше идентификуван нов корона вирус, за кој генетското секвенционирање утврди дека припаѓа на родот бета-корона вируси. Новиот корона вирус (SARS-CoV2) е нов вид на корона вирус што претходно не бил идентификуван кај луѓето и предизвикува заболување наречено COVID-19. Откако голем број на земји во сите региони на СЗО регистрираа случаи, на 11.03.2020 генералниот секретар на [СЗО](#) прогласи пандемија на COVID-19.

Вообичаените симптоми и знаци на инфекција вклучуваат температура, треска, кашлица и тешкотии во дишењето. Кај потешките случаи, инфекцијата може да предизвика пневмонија, тежок акутен респираторен синдром, откажување на бубрезите, па дури и смрт. Не постои специфичен третман, слично како за најголем број од вирусите. Сепак, многу од симптомите можат да бидат третирани и затоа третманот треба да е врз основа на клиничката состојба на пациентот.

СОСТОЈБА СО COVID-19 ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА – 20.03.2020

На 20.03.2020 година, пријавени се вкупно 18 нови случаи на COVID-19 од 4 градови - Дебар (n=7), Скопје (n=6), Штип (n=3) и Кавадарци (n=1).

Најголем дел од регистрираните случаи се на возраст од 20-29 и 50-59 години (по 5), а во однос на дистрибуцијата по пол, 10 се женски и 8 машки.

Хоспитализирани се две лица, а останатите се на домашно лекување (асимптоматски или со лесна клиничка слика).

Кај 3 лица е регистрирано присуство на коморбидитети.

Вкупно 16 лица имале контакт со веќе потврден случај на COVID-19 во Република Северна Македонија.

Од вкупниот број на пријавени на 20.03.2020 година, 12 се потврдени во лабораторијата за вирусологија и молекуларна дијагностика при ИЈЗ, додека 6 се потврдени во приватна лабораторија. Во лабораторијата во ИЈЗ направени се вкупно 92 тестирања.

КУМУЛАТИВНА СОСТОЈБА СО COVID-19 ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

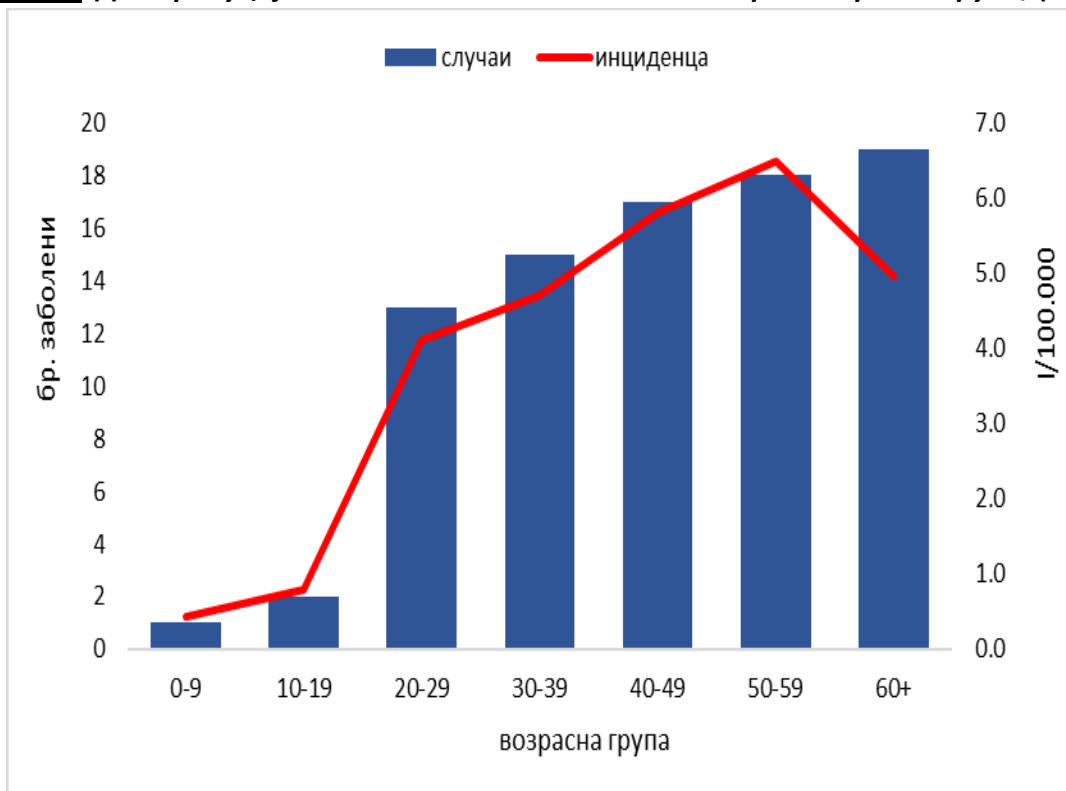
Заклучно со 20.03.2020, пријавени се вкупно 85 случаи на COVID-19 ($I=4,1/100.000$).

Според место на постојано живеење, случаи на COVID-19 се регистрирани во 6 градови, Скопје ($n=43$), Дебар ($n=34$), Штип ($n=4$), Кавадарци ($n=2$), Гостивар ($n=1$) и Охрид ($n=1$).

Во однос на дистрибуцијата по пол, регистрирани се 43 лица од машки пол и 42 лица од женски пол или сооднос машки – женски 1:1. Специфичниот морбидитет по пол кај машките е $4,1/100.000$ жители, додека кај женските изнесува $4,1/100.000$ жители.

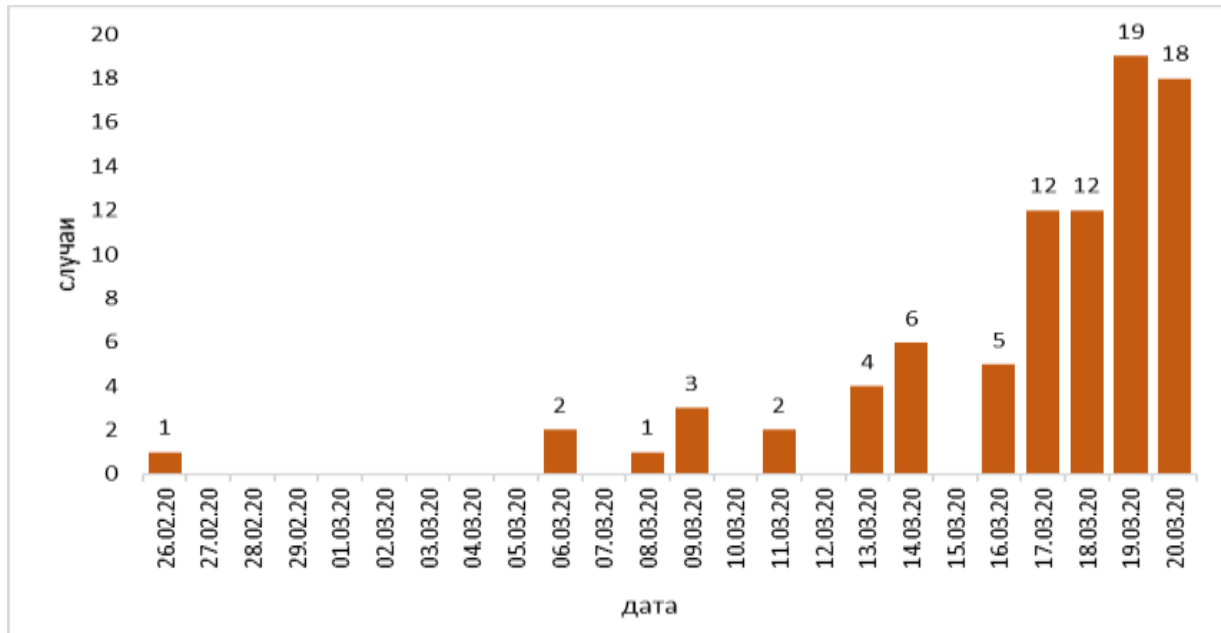
Возраста на заболените се движи од 4 до 87 години (медијана – 46,0 години). Најголем број на заболени се на возраст над 60 години – 19 (22,4%), а највисока специфична инциденца од $6,5/100.000$ жители се регистрира кај лицата на возраст од 50-59 години (Графикон 1).

Графикон 1. Дистрибуција на заболените од COVID-19 според возрастна група, ($n=85$)

Во однос на датумот на пријавување, првиот случај е регистриран во 9-та недела, а од 11-тата недела во 2020 континуирано се регистрираат нови потврдени случаи. Највисок број на пријавени случаи на дневно ниво ($n=19$) е регистриран на 19.03.2020 (Графикон 2).

Графикон 2. Дистрибуција на заболените од COVID-19 во С. Македонија според ден на лабораториска дијагностика, 2020 година (n=85)

Од пријавените случаи, 23 или 27,1% биле хоспитализирани, а 62 случаи се во домашна изолација, асимптоматски или со лесна клиничка слика. Во однос на симптомите кои се пријавени кај заболените лица, најчесто се регистрирани кашлица (70,3%), температура (65,6%), слабост (31,3%) и треска (31,3%), а 21 лице е без симптоми. Едно лице од хоспитализираните е поставено на механичка вентилација поради влошување на состојбата.

Во однос на коморбидитети, кај 18 лица се присутни хронична/и здравствени состојби, од кои 13 лица имаат кардиоваскуларна болест, по 3 лица се со дијабет и хронична бубрежна болест, по две со хипотироидизам и хронична белодробна болест и еден со невромускулна болест.

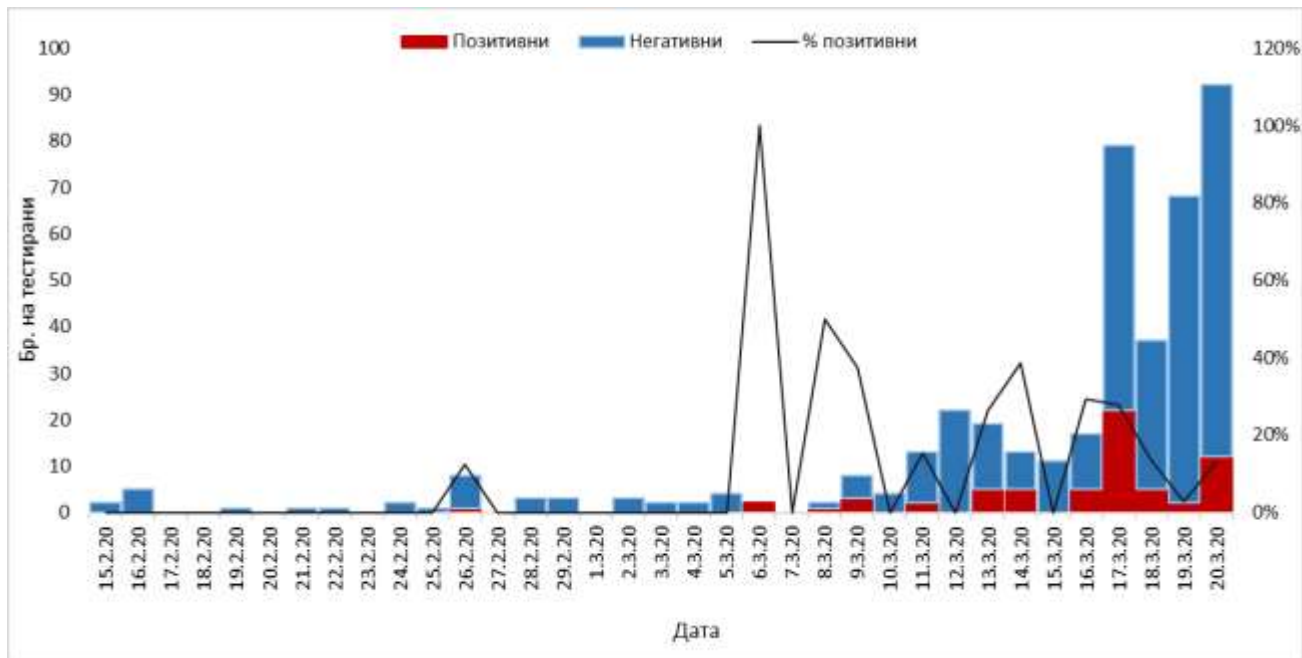
Регистрирани се 6 случаи на заболување меѓу здравствени работници.

Според исходот од заболувањето, кај 84 лица се активни случаи, а еден случај е испишан од болница со излечена болест.

Од вкупниот број на случаи, 17 се импортирани, од кои за 3 има податок за контакт со потврден случај на COVID-19 за време на нивниот престој во странство. Само едно лице е детектирано на точка на влез (Меѓународен аеродром Скопје).

Од вкупниот број на пријавени, 60 се потврдени во лабораторијата за вирусологија и молекуларна дијагностика при ИЈЗ, додека 25 се потврдени во приватната лабораторија при Жан Митрев Клиник. Во лабораторијата во ИЈЗ направени се вкупно 425 тестирања (Графикон 3).

Графикон 3. Дневна дистрибуција на број и процент на позитивни примероци на SARS-CoV2 во С. Македонија, 2020 (n=85)

Од позитивните случаи, регистрирани се 486 контакти кои се следат или беа следени во период од 14 дена. Од регистрираните, 58 случаи со локална трансмисија.

ПРОЦЕНА НА РИЗИК ЗА ПОНАТАМОШНО ШИРЕЊЕ НА COVID-19

Проценката на ризик на СЗО на глобално ниво и на ниво на Европски Регион за понатамошно ширење на COVID-19 кажува дека ризикот е многу висок.

Според категоризацијата на ризикот од СЗО, се проценува дека:

- ❖ Дебар е во фаза 4 (широко-распространета трансмисија во заедницата).
- ❖ Скопје е во фаза 3 (локализирана трансмисија).
- ❖ Останатиот дел од Република Северна Македонија е во фаза 2 (спорадични случаи).

Во општините Дебар и Центар Жупа беше прогласена кризна состојба и карантин на 13.03.2020 година во времетраење од најмалку 30 дена.

На територијата на цела држава е прогласена вонредна состојба на 18.03.2020 година во времетраење од најмалку 30 дена.

СОСТОЈБА СО COVID-19 ВО СВЕТОТ

Согласно последните податоци објавени од [СЗО](#), заклучно со 20.03.2020:

Број на потврдени случаи на глобално ниво – **234.073 (24.247 нови)**

Број на смртни случаи на глобално ниво – **9.840 (1.061 нови)**

Број на зафатени земји/ територии - **175**

❖ Европски Регион на СЗО

- ✓ Потврдени случаи – 104.591 (17.506 нови)
- ✓ Смртни случаи – 4.899 (816 нови)

❖ Регион на СЗО Западен Пацифик

- ✓ Потврдени случаи – 93.349 (1.016 нови)
- ✓ Смртни случаи – 3.405 (28 нови)

❖ Регион на СЗО Југо-источна Азија

- ✓ Потврдени случаи – 918 (261 нови)
- ✓ Смртни случаи – 31 (8 нови)

❖ Источно-Медитерански Регион на СЗО

- ✓ Потврдени случаи – 20.759 (1.254 нови)
- ✓ Смртни случаи – 1.312 (151 нови)

❖ Регион на СЗО Америка

- ✓ Потврдени случаи – 13.271 (4.104 нови)
- ✓ Смртни случаи – 178 (57 нови)

❖ Афрички Регион на СЗО

- ✓ Потврдени случаи – 473 (106 нови)
- ✓ Смртни случаи – 8 (1 нов)

УПАТСТВА И ПРЕПОРАКИ ЗА ЈАВНОСТА

- ✓ За повеќе информации од видот на најчесто поставувани прашања, вистини и митови во врска со корона вирусот можете да прочитате на

<http://www.iph.mk/prasanja-i-odgovori-za-korona-virusot/>

- ✓ Општите препораки од СЗО за превенција на болеста можете да ги најдете на следната страна

<http://www.iph.mk/preporaki-od-szo/>

- ✓ За препораките за патници кои доаѓаат/ се враќаат од ризични земји во Македонија

<http://www.iph.mk/korona-preporaki/>

<http://www.iph.mk/preporaki-za-patnici-koi-doagaat-od-rizicni-regioni-so-covid19/>

- ✓ Препораки како да се заштитите себе си

<http://www.iph.mk/covid-19-kako-da-se-zastitite-sebesi/>

- ✓ Доколку некој близок има симптоми слични на тие со болеста, можете да го прочитате СЗО упатството за домашно лекување на сомнителните случаи на

<http://www.iph.mk/upatstvo-za-ncov/>

- ✓ За упатства за здравствените работници

<http://www.iph.mk/posteri-corona-zr-lzo-i-mienje-race/>

<http://www.iph.mk/kontrola-na-infekcija-covid19-lzo/>

- ✓ Веб страна на Министерство за здравство поврзано со COVID-19

<http://zdravstvo.gov.mk/korona-virus/>

ИНФОРМАЦИЈА ЗА ЈАВНОСТА

Лицата кои имаат симптоми на грип или симптоми слични на грип (покачена температура над 38°C, треска, отежнато дишење, болки во градите, сува кашлица и др.), од страна на избраниот лекар прво да се прашаат за историја на патување во странство и можен контакт со потврден случај.

Само доколку лицето со симптоми патувало во земја со висок ризик или среден ризик или имал контакт со потврден случај да се упатува да се јават на дежурните телефони на АЛО ДОКТОРЕ, ЦЈЗ или ИЈЗ.

Доколку имате дополнителни прашања во врска со болеста може да се јавите на следните телефонски броеви:

ЗД Ало докторе	02/15 123
ЦЈЗ Битола	071 261 330
ЦЈЗ Велес	071 219 278
ПЕ Гевгелија	078 545 444
ЦЈЗ Кочани	071 373 913
ЦЈЗ Куманово	070 215 851
ЦЈЗ Охрид	070 723 029
ЦЈЗ Прилеп	076 475 747
ЦЈЗ Скопје	071 289 614
ЦЈЗ Струмица	072 235 543
ЦЈЗ Тетово	075 240 464
ПЕ Гостивар	076 365 161
ЦЈЗ Штип	078 365 613
ИЈЗ Скопје	078 387 194

Скопје, 21.03.2020

**Сектор за превенција и контрола на заразни болести
Институт за јавно здравје**